

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk
Kerkelijk actueel
Voor de jeugd Sprekend verleden

Belijdenis doen (1)

En zij traden in een verbond, dat zij den HEERE, den God hunner vaders, zoeken zouden, met hun ganse hart en met hun ganse ziel. (2 Kronieken 15: 12)

Het is allemaal wel anders gegaan, dit jaar. Misschien heb ook jij wel belijdeniscatechisatie gevolgd. Maar belijdenis doen voor in de kerk kon nog niet. Hopelijk is het in de komende tijd mogelijk!

Misschien denk je erover na om het volgende seizoen belijdeniscatechisatie te gaan volgen. Maar je hebt nog wel de nodige vragen. Want wat is belijdenis doen eigenlijk?

Nog een andere mogelijkheid: U hebt korter of langer geleden belijdenis gedaan. Maar hoe is het nu – in uw persoonlijke leven? Met die vragen in gedachten luisteren we deze keer en Deo volente volgende keer naar de tekst boven deze meditatie.

Beloven – wat?

De tekst neemt ons in gedachten mee naar de stad Jeruzalem ten tijde van koning Asa. Op en rondom het tempelplein heeft zich een grote menigte mensen verzameld. Naar alle waarschijnlijkheid is het ter gelegenheid van het Pinksterfeest dat velen in Jeruzalem bijeen zijn. Dat was in het Oude Testament niet alleen een oogstfeest, maar ook het feest waarop de wetgeving en verbondssluiting op de Sinaï herdacht werden.

Intussen blijkt het Pinksterfeest deze keer wel een heel bijzonder karakter te dragen. Want het volk herdenkt niet alleen, hoe de HEERE Zijn verbond met Israël gesloten heeft. Maar de Israëlieten vernieuwen dit verbond ook op plechtige wijze: *En zij traden in een verbond, dat zij de HEERE, den God hunner vaders, zoeken zouden.*

Waarschijnlijk moeten we ons het zo voorstellen, dat koning Asa samen met de priesters een verklaring heeft opgesteld. Deze verklaring, met daarin verschillende plechtige beloften aan de HEERE, heeft hij aan het volk voorgelezen. Vergelijk het maar met de belijdenisvragen. En het volk neemt die beloften over. Plechtig beloven ze *dat zij den HEERE, den God hunner vaders, zoeken zouden.* Welnu, dat is ook een belofte die je aflegt als je belijdenis doet. Dat je de HEERE zult zoeken.

De HEERE zoeken. Allereerst *onder de prediking van het Woord*. Bij je belijdenis verklaar je – in je jawoord op de eerste belijdenisvraag – dat je de leer die je in de prediking hebt gehoord en op (belijdenis)catechisatie hebt geleerd, ‘houdt voor de ware en zaligmakende leer, overeenkomende met de Heilige Schriften’. Maar je belooft ook, dat je onder die prediking trouw en biddend tweemaal per zondag zult opkomen. En dat je daar maar niet onverschillig je tijd komt uitzitten, maar dat je gekomen bent om God te zoeken. Tussendoor de vraag: Kenmerkt dat ook uw en jouw luisteren naar de prediking?

De HEERE zoeken... *in het bidden, Bijbellesen én overdenken van de Bijbel*. Ook dat belooft je bij het doen van belijdenis. Je belooft namelijk dat je, ‘door Gods genade, in de belijdenis van deze zaligmakende leer standvastig zult blijven, en in haar zult leven en sterven’. En hoe zal dat gaan zonder het gebed? Hoe zal dat mogelijk zijn zonder het trouw lezen en biddend overdenken van Gods Woord? De HEERE zegt toch Zelf: *‘Vraagt naar den HEERE en Zijn sterkte; zoekt Zijn aangezicht geduriglijk’*? Belijdenis doen – of belijdenis gedaan hebben! – heeft alles te maken met ons persoonlijk gebed en een dagelijkse omgang met de Bijbel! Hoe is het daarmee?

De HEERE zoeken... *in Zijn inzettingen*. Ja, want belijdenis doen is ook: beloven dat ik ‘overeenkomstig deze heilige leer mijn leven altijd godvruchtig, eerbaar en onberispelijk zal inrichten, en dat ik mijn belijdenis met goede werken zal versieren’ (derde belijdenisvraag). Ik belooft mijn leven in te richten naar Gods heilzame geboden. Met het gebed: *‘Laat mij in ‘t spoor van Uw geboden treên. Schraag in dat spoor mijn wankelende gangen’*.

Beloven – waarom?

We keren terug naar het volk van Juda in de tijd van Asa. Waarom treden de mensen hier in een verbond dat ze de HEERE zullen zoeken? Drie antwoorden.

Allereerst is er een verband met de prediking van de profeet Azaria in die dagen. We kunnen over deze profeet lezen aan het slot van 2 Kronieken 14 en aan het begin van 2 Kronieken 15. Azaria had gepreikt: *‘...zo gij Hem zoekt, Hij zal van u gevonden worden, maar zo gij Hem verlaat, Hij zal u verlaten’* (2 Kronieken 15: 2). Dat ernstige woord van Azaria heeft ingang gevonden in de harten van het volk. Het heeft hen getroffen. Ze zijn tot een besef gekomen dat er ten diepste inderdaad maar twee mogelijkheden zijn: De HEERE zoeken of de HEERE verlaten. Hoe diep dat besef is geweest? Dat zal de eeuwigheid openbaren. Maar het heeft hen er in elk geval toe gebracht om plechtig in een verbond te treden. Belijdenis doen blijkt hier een vrucht op het Woord te zijn!

Het is van tweeën één: of ik zoek de HEERE of ik ben bezig Hem te verlaten. Heeft de ernst van deze prediking van de twee wegen jou al getroffen? Heeft het je in de klem gebracht en uitgedreven tot het gebed: HEERE, ik heb een hart om u te verlaten. Maar geeft U mij toch wat U beveelt: een hart om U te zoeken en U te vrezen! (*wordt vervolgd*)

Ds. A.J.T. Ruis

Jona de opportunist

Je bent een opportunist als je dingen doet, afhankelijk van de omstandigheden. Je houdt dan geen rekening met principes, maar je maakt van de gelegenheid gebruik. Dat zie je vaak in moeilijke omstandigheden. In een crisis komt de opportunist openbaar. Die gaat aan het rekenen en denkt vooral in eigenbelang. We zien dat ook bij Jona.

Jona gaat naar Jafo. En zijn reis gaat heel voorspoedig. In alle opzichten lijkt zijn weg gebaand te worden. Hij vindt een schip. En dat schip ligt reisklaar. En er is plaats op dat schip. En Jona heeft ook voldoende geld om de reis te betalen. Er is een gunstige wind opgestoken en het duurt niet lang of het schip vaart weg en Jona ziet de kust van Kanaän verdwijnen. Nou, dat is toch bijzonder voorspoedig gegaan! En daar mag je toch wel de hand van de Heere in zien?

Zou Jona zo gedacht hebben? Het hart van de mens is er arglistig genoeg voor! Het geweten van Jona is in ieder geval behoorlijk gerustgesteld, want straks gaat hij benedendeks liggen slapen en hij slaapt zo vast dat hij zelfs van die storm niet wakker wordt. Jona heeft kennelijk de conclusie getrokken dat God het goed vindt. Kennelijk hoeft hij dan toch niet naar Ninevé. Gelukkig!

Herken je dit gedrag? Zo doen mensen dat nogal eens. Misschien heb jij zelf ook weleens zo gedacht. En ook zo gebeden. 'Heere als U het niet wilt, houd mij dan tegen. Laten er dingen gebeuren waardoor ik weet dat het niet goed is.' Dat lijkt heel vroom en godvrezend, maar het is het tegenovergestelde.

Bij Jona zien we hoe gevaarlijk het is om al teveel te steunen op omstandigheden en daar de conclusie uit trekken dat het in de weg van Gods voorzienigheid is. Betekent Gods voorzienigheid dan niets? Ja zeker, maar laten we goed beseffen dat de Heere nooit tegen Zijn eigen Woord in gaat.

Jona had toch een duidelijk bevel van de Heere gekregen? En als Jona daarvan afwijkt dan kan hij redeneren zoveel als hij wil, en hij kan slapen zo vast als

hij wil, maar hij zal gaan ondervinden dat hij toch op een verkeerde weg is.

Er zijn er al wat geweest die met behulp van een aantal conclusies een verkeerde weg zijn gegaan. Er zijn er die tegen het uitdrukkelijke bevel van de Heere in toch met een ongelovige zijn getrouwd. En die geredeneerd hebben dat ze elkaar op een bijzondere manier hebben ontmoet. En dat de Heere toch liefde in hun hart heeft gewerkt. En nee, zij moest niets van de kerk hebben, maar zo redeneert zo iemand, ik heb wel gebeden dat ze tot bekering zou komen en in de toekomst misschien wel mee naar de kerk zou gaan. Maar het einde van het liedje was, dat ze niet is meegegaan en dat de vijandschap alleen maar erger is geworden en dat de kinderen ook niet meer mee willen en dat er nogal eens ruzies thuis zijn. En zo is de ongehoorzaamheid aan Gods gebod velen zwaar opgebroken. Ik weet: er zijn uitzonderingen. En je krijgt ook niet de garantie dat het wel goed gaat als je met een kerkelijke jongen of meisje trouwt. Maar het staat er toch niet voor niets: 'Trekt niet een ander juk aan met de ongelovigen (2 Korinthe 6:14).'

En zo zijn er tal van voorbeelden te noemen van mensen die tegen het gebod in toch een bepaalde weg zijn ingeslagen. Bijvoorbeeld toen ze op een bijzondere manier een goede baan of positie konden krijgen. Ja, je moest wel verhuizen naar Zweden; of naar Dubai. En je kon er niet naar de kerk. Maar ja...

Ze hebben gerekend met eer en met geld. Maar niet met de geestelijke belangen. Ze hebben heel opportunistisch alleen gekeken naar omstandigheden die ze bijzonder vonden. En ze zijn ingegaan tegen het uitdrukkelijke gebod van God.

Laten wij maar niet proberen te doorgronden van wat wij denken dat de voorzienigheid Gods is. Laten wij ons houden aan de geopenbaarde wil van God. Dat had Jona ook moeten doen. Daar staat hij: op de kade van Jafo; op de rand van het land Kanaän. En Jona neemt de stap. Hij stapt af van het land dat God aan Israël gegeven heeft: het land der belofte. En hij vlucht bij God vandaan. Zo iemand heeft smart op smart te vrezen.

Ds. M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl

Jona 1:3

...en hij kwam af te Jafo, en vond een schip, gaande naar Tarsis.

Het valt te betwijfelen of in Gereformeerde kringen de band aan het verleden nog sterk leeft. Zeker, er was in het verleden verdeeldheid. Maar ondanks dat was er een sterke band aan de Schrift en de belijdenisgeschriften. Het gezag van Gods Woord werd gehonoreerd in theologie en ethiek. Men kan het horen en lezen. Nu is het aan het tanen. De midden orthodoxie heeft een plaats. Op voorstanders wordt een beroep gedaan in bepaalde situaties. Wat in het verleden geen plaats had, wordt nu een plaats gegeven. Zelfs gehonoreerd. In 2 Tim. 3:14 staat 'Maar blijft gij in hetgeen gij geleerd hebt en waarvan u verzekering gedaan is, wetende van wie gij het geleerd hebt.' De leerjongen van Paulus, zijn student Timotheüs, moet in de heilige traditie staan. Het 'blijven in' waartoe Paulus oproept, mag geen verleden worden. Een commentator schrijft: Conservatief mag Timotheüs zijn, wat letterlijk betekent: bewaren, belijden, beleven en strijden. Dat laatste lezen we ook in de brief van Paulus aan Judas. Judas wordt vermaand om te strijden voor het geloof dat eenmaal de heiligen is overgeleverd (Judas 3). Terecht las ik: Geloof is hier de geloofsinhoud, het reservoir van Schriftuitleg, ooggetuigenverslagen, brieven, maar ook van christelijke normen en waarden zoals men die van Christus en Zijn apostelen had geleerd. Belijden en strijden zijn bijzonder vandaag heilige roeping. De naam Gereformeerd, de naam Christelijk Gereformeerd wordt toch geen nietszeggend etiket, of een aangetast, uitgehold etiket? Als het daarheen gaat, dan is er een kerk die haar wortels niet heeft in het verleden. Let op Timotheüs. Hij werd een trouwe navolger van Paulus. Dit behoort hij steeds te

Getrouw aan Schrift en belijdenis

blijven. Zijn theologische opleiding en zijn vorming moeten in de praktijk blijken. Er mag geen enkele beïnvloeding door de tijdgeest zijn. Timotheüs mag niet afschrijven of bijschaven van wat hij thuis geleerd heeft. Hij hoorde er veel van zijn Godvrezende moeder Eunice en van zijn grootmoeder Lois. Paulus wist van het ongeveer geloof wat leefde en werkte in de moeder en grootmoeder van Timotheüs en waar dit geloof in geworteld was. Het geloof was ook hoofdbewoner van het levenshuis van Timotheüs (2 Tim. 1:5). Als predikanten behoren we dit ook verkregen te hebben in onze thuisgemeente. De catechisatielessen en het onderwijs op de zondagen behoren niet tot het verleden. Het 'ik denk er nu anders over' leeft ook in de kring van de ambtsdragers. Lois en Eunice hebben Timotheüs grootgebracht naar de Schriften. Paulus weet dit en bemerkt dit. Laat dit blijven, want de Schriften kunnen wijs maken tot zaligheid door het geloof hetwelk in Christus Jezus is, 2 Tim. 3:15. Ook vandaag. De Bijbel moet biddend gelezen worden, want Gods Woord spreekt van onze verlorenheid en onze zaligheid. De Heilige Geest doet dit kennen en beleven. Vanzelf is daarbij het leven in de wereld betrokken. De plaats en taak in de wereld. Abrahams leven was levensvoorbeeld voor Izak. Het leven bij en met een altaar. Het bidvertrek als Daniël. Dit leven is niet doelloos en niet vruchteloos. Er zal zijn een opwassen in de kennis en de genade van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus. Hem zij de heerlijkheid beide nu en in der eeuwigheid, 2 Petr. 3:18. Laten we ook niet voorbijzien welk een waarde, betekenis en doel de Schriften voor de Profeet Jezus Christus hadden. Tijdens Zijn leven leefde Hij bij en met de Schriften als de Christus der Schriften. Hoe heeft Jezus niet aangedrongen tot onderzoek van de Schriften: want die zijn het die van Mij getuigen. Wat heeft Jezus op Zijn opstandingsavond niet gesproken en gedaan in de kring van Zijn discipelen. Jezus stond in het midden als de Vervuller van wat van Hem geschreven is in de

Wet van Mozes, de Profeten en de Psalmen. Welk een opdracht gaf Hij de discipelen. Prediken in Zijn Naam bekering en vergeving onder alle volken. Beginnend in Jeruzalem. Dat woord, die opdracht, behoort niet tot het verleden. Hierbij dient vandaag geleefd te worden en dit dient betracht te worden. De Bijbel is ook vandaag het Goddelijk geschenk. Onderwijzend. Wijs makend tot zaligheid. Leidend en houdend door de kracht van de Heilige Geest op de weg der zaligheid. De bijstand, de steun van de Heere, ontbreekt niet. Zeker, een leven, een leven door en naar het Woord, wordt bestreden. Het leven in vereenzaming kan komen en zelfs pijn doen, want in de eindtijd gebeurt veel. Zelfs een leven van verkillung van de liefde van velen zal er zijn. Zelfs de geest van Kaïn, en dat komt door de toename van wetteloosheid, Matth. 24:13. Laat er veel acht gegeven worden op de woorden van Jezus in betrekking tot de eindtijd en de eeuwige toekomst. De wederkomst van Jezus Christus als Rechter. Of moet het aanstaand gebeuren ook anders gelezen worden, gelijk dat het geval is met het begin van de Bijbel, Genesis 1:1-3, in onze tijd van afval, van toename van kerkverlating? Men wil met aandrang dat bepaalde zaken door synodebesluiten gehonoreerd worden. Ten koste van de eenheid. De tekenen der tijden roepen op tot het vereiste leven naar Gods Woord en wil. Wakend, biddend, verwachtend, werkzaam in een duistere, uitzichtloze wereld, met een toekomstverwachting die niet beschaamt, 2 Petrus 3. Een kerk die zo leeft, zoals we lezen in 2 Petrus 3, kent een levensverhouding die wat doet in en voor een lege wereld. Want het werk des Heeren gaat door, Psalm 72:5.

Ds. M.C. Tanis

VOOR U GELEZEN

“Wij bevinden ons nu in een crisis als gevolg van de verspreiding van een virus en de maatregelen daartegen. De eerste schok is over, we raken aan sommige dingen wat gewend. Daarmee kan de vraag op de achtergrond raken die in de eerste weken zo vaak gesteld is: Wat heeft de Heere ons hiermee te zeggen? We spraken over een roepstem, over oordelen. Doen we dat nog? Waar heeft alles ons gebracht?”

Met deze terechte vraag beginnen de opstellers van een brochure die uitgekomen is onder de titel “Als de Heere roept. Luisteren naar Gods stem in de coronacrisis.” Deze brochure komt voort uit persoonlijke contacten van predikanten uit verschillende kerkverbanden. Ze hebben elk een bijdrage geschreven op persoonlijke titel, vanuit ieders eigenheid, maar in het verlangen om gehoorzaam te zijn aan het Woord van God. Er is dankbare verwondering over de onderlinge herkenning.

De scribenten hadden een gedeelde behoefte aan een duidelijk spreken in en vanuit de kerk, juist nu de Heere zo krachtig spreekt. Daarom bevelen zij het hartelijk ter lezing aan. Tot overdenking, bezinning, verootmoediging, bekering, getuigenis en verwachting. De directe aanleiding is de coronacrisis. Maar alle auteurs hebben hun bijdrage geschreven in het besef dat wat de Heere ons nu te zeggen heeft, inhoudelijk niets anders is dan wat Hij altijd al sprak.

De brochure is als volgt samengesteld:

1. Een roepstem van God! Ds. M. van Reenen, Oldebroek, HHK, over de vraag of en hoe we deze crisis kunnen zien als een oordeel.
2. Wie is de God Die roept? Ds. J.M.D. de Heer, Middelburg, GG, over de belijdenis Wie de Heere, juist ook nu, toont te zijn.
3. Waartoe worden wij opgeroepen? Ds. O.M. van der Tang, Alblasserdam, GGiN, over de noodzaak van verootmoediging, schuldbelijdenis en bekering.
4. Roep Mij aan. Prop. A.J. van Wingerden, Hendrik-Ido-Ambacht, OGGiN, over Gods aansporing ons tot Hem te wenden; van Hem is verwachting.
5. Wat zal ik roepen? Ds. J.M.J. Kieviet, Renswoude, CGK, over het doorgeven van de roepstem in de samenleving.
6. Een roep ter voorbereiding. Ds. D. Breure, Waarder, PKN, over corona als een van de tekenen van Christus' wederkomst.

Een enkel citaat uit wat ds. J.M.J. Kieviet schreef in hoofdstuk 5: *“Waren er geen zonden, dan waren er geen wonden. Onze vergankelijkheid is niet louter een natuurlijk gegeven, maar komt over ons als een oordeel van de Heere. Het is Zijn gericht over ons en onze kinderen, Gods straf over afwijking van Hem en opstand tegen Hem. Israël in ballingschap moest onder het gericht en de beproeving doorgaan. Zou het he-*

den anders zijn? Opdat we ons tot de Heere wenden om genade en ontferming.

Ik wil deze brochure heel hartelijk ter lezing aanbevelen. Ik wil een oproep doen aan alle kerkenraden om - net als die van Katwijk en Urk - deze brochure te bestellen en bij het eerstvolgende kerkblad te voegen. Ik heb begrepen dat de belangstelling vanuit onze kerken vooralsnog niet erg groot is, terwijl er vanuit andere kerkverbanden al meer dan 20.000 zijn besteld. Laat Bewaar het Pand niet achterblijven, broeders! Voor de prijs hoeft u het niet te laten, hij is slechts €1,50 per stuk. U hoeft het zeker niet te laten voor de inhoud. Het is een indrukwekkend document geworden, dat ons echt wat te zeggen heeft. We hebben allemaal gezocht onder de crisis en wellicht nog wel, omdat we zelf getroffen werden of omdat we dierbaren hebben verloren. Wat zou het erg zijn als er van ons gezegd moet worden: ‘Gij hebt hen geslagen, maar zij hebben geen pijn gevoeld’ (Jeremia 5:3), dat ‘Ik tot hen geroepen heb, maar zij niet hebben geantwoord’ (Spreuken 1:31). Moge deze brochure ertoe bijdragen dat Gods Kerk in de breuk van land en volk gaat staan. En dat we ons tot Hem bekeren. “Wie weet, Hij mocht Zich wenden...”

**N.a.v. Als de Heere roept,
ISBN 978-90-828988-3-5, €1,50,**

Door een gunstig contact met een uitgever is het mogelijk om de brochure vanaf 25 exemplaren aan te bieden voor €1,25 per stuk, vanaf 100 exemplaren slechts €1,- per stuk (excl. porto).

**John Owen, Dreigende oordelen, gebonden, 153 blz.,
€ 14,90, Uitgeverij de Schatkamer, Rumpt, ISBN 978
90 5741 370 4.**

John Owen (1616-1683) schrijft in dit boekje over de oordelen van God over de zonde. Aan de orde komen: overgave aan de verharding, gerust en zorgeloos voortleven onder de oordelen, de zorgvuldigheden van dit leven en de genoegens van de tijd, de algemene verdorvenheid net als in de tijd die voorafging aan de zondvloed. Er is geen hoop voor een volk dat voortgaat in zondige wegen. Een actueel boek waar veel uit te leren valt gezien de omstandigheden die wij nu meemaken door het corona-virus.

PROFETIE

Het is opmerkelijk dat veel commentaren op het coronagebeuren zich hullen in voorzichtigheid. Men verkeert kennelijk in verlegenheid om oorzaken aan te wijzen die de Heere bewogen hebben tot deze pandemie. Wat hiervan te zeggen?

Voorzichtigheid is een goede leidsman. Dat heb ik zelf ook moeten bedenken. De gedachte vatte bij mij post dat de Heere (!) de kerkdeuren gesloten heeft. Wij deden het zelf eerst op grote schaal, nu doet de Heere dat. Het deed mij zelfs denken aan de verwoesting van Jeruzalem. Deze overweging benauwde me. Is het oordeel zo dichtbij en zo absoluut? Later bedacht ik dat dit echter ook in landen als China gebeurt. Daar worden ook kerken gesloten en kunnen we dan ook zeggen dat de Heere dat doet? Natuurlijk, God doet alles, maar bedoelt de Heere dit dan als een oordeel? Dat deed me bedenken dat we inderdaad zorgvuldig moeten spreken. Daar kwam een andere gedachte voor in de plaats, namelijk dat de Heere de kerk van Nederland op de zeef legt. Zoals Petrus daar terecht kwam. Kaf en koren moeten openbaar komen. In dat geval is het niet alleen meer een oordeel. U ziet dat je allerlei zaken verschillend kunt beoordelen. Niettemin is het wel belangrijk om te zoeken naar Gods eigenlijke bedoelingen.

Ik ontdekte bij mijzelf en anderen ook, dat het wel een veeg teken is al we nauwelijks weten wat de Heere bezig is te doen. Als Jesaja in onze tijd zou leven, zou hij snel kunnen aangeven wat er plaats vindt. Zulke profeten hebben we nodig. Nu zou men kunnen menen dat er nu geen profetie meer gevonden wordt, omdat we de Schrift hebben. Maar deze moet dan toch ook profetisch verklaard worden, ook betreffende de actualiteit. Zou er geen profetie meer kunnen bestaan, dan zouden we ook inzake allerlei beslissingen in het persoonlijke leven in het duister tasten. Dan zou het een predikant ook niet duidelijk kunnen worden welke beslissing hij moet nemen inzake een beroep. De Heere maakt ook nu nog profetisch zaken duidelijk, maar dan door middel van Zijn Woord.

Daarom gebiedt de eerlijkheid om te stellen dat er een gemis is aan profetisch getuigenis inzake de tijd en de omstandigheden waarin wij leven. Ik las juist van Orlando Bottenbley dat hij aan deze crisis de gedachte ontleent dat Jezus binnen vijftien jaar zal wederkomen. Hij is iemand die doorgaans ernstig met Gods Woord omgaat. Niettemin lijkt me een voorspelling van de wederkomst nauwelijks betrouwbaar. Ik bedoel dus niet een dergelijke datering van allerlei feiten. Daarin heeft men al te vaak gedwaald.

Ds. Schot heeft naar ik me herinner in het RD gesproken van een oordeel. Hij verbaasde zich er ook over dat velen niet durven spreken van een oordeel. Waarom durft men dat niet? We zouden te ver gaan als we dat oordeel zouden betrekken op ons volk, dat leeft zonder God. Nee, het oordeel begint naar Gods eigen Woord bij het huis Gods. Een oordeel heeft te maken met zonde en verlating door ons van de Heere. Daar is toch in ons volksleven duidelijk sprake van. Er zijn roepende zonden in Nederland. Het is terecht als men dan wil spreken over een oordeel over Nederland en Europa, en de gehele mensheid. Heeft ook de kerk

de Heere niet verlaten? Niemand zal het ontkennen. We willen allen wel spreken van schuld bij de kerk. Deze schuld weegt zwaarder. Kan het dus ook niet een oordeel zijn dat de Heere de kerkdeur sluit? Dat Hij Zijn kerk zou verlaten, zoals in de dagen van Ezechiël? Ik durf niet te zeggen dat de Heere vertrekt uit de kerk, maar de Heere spreekt hier wel een oordeel uit over de kerk. Het moet tenminste wel als een oordeel gevoeld en beleefd worden. En dat laatste lijkt eigenlijk nog steeds te ontbreken. Er wordt weinig concreet gesproken over de schuld van de kerk. Wel algemeen, maar niet concreet. Vraag uzelf eens af hoe u dat beleeft. Waar ziet u persoonlijk concreet de schuld van de kerk? Van u dus en van mij? Dit raakt de kern van het geestelijk beleven. Als we hier blind zijn, is dat heel ernstig. Beseffen we die nood?

Deze profetische lading is nodig en als dit ontbreekt hangen er dreigende wolken. Is dit niet de kwaal dat we grif toegeven dat we schuldig staan, terwijl we nauwelijks weten waar die schuld dan wel concreet ligt. Ligt het aan de prediking of aan de verdeeldheid, zoals sommigen menen? Is het onze levensstijl die Gods ongenoegen afroept? Zijn het de kerkelijke zonden die in kerkverbanden leven? Zoals bijvoorbeeld binnen kerken als de GKV en de CGK, ook de PKN en eigenlijk in alle kerken? Deze vragen roepen om een antwoord. Daniel zou dat antwoord ook profetisch kunnen geven. We hebben er op de Panddag in Urk over gesproken, maar werd het beleving? Ik vrees van niet.

Die profetie is nodig. Het kwam in mijn jeugd voor dat Gods volk indrukken had ook van de schuld van Nederland. Ik herinner me zelfs dat ooit iemand licht had gekregen, naar men zei, inzake de Boerenoorlog in Afrika. Die voorzegging kwam niet uit, dus men moet inzake zulke vraagstukken wel voorzichtig zijn. Maar men was daarmee bewogen, men ging er wel onder gebukt. Dezer dagen viel het mij op dat Jesaja heel veel aandacht geeft aan de omringende volken, zoals Assyrië en Babel en Egypte. Op die manier zou het niet vreemd zijn als we bewogen zouden zijn met de wereldheerschappij, waarbij mensen als Trump en Poetin in beeld komen. Vind u dat vreemd? Denk dan eens aan het laatste Bijbelboek. Let op de plaats van Rome daarin. Gods Woord heeft niet alleen betrekking op uw eigen ziel en zaligheid; het strekt de vingers ook uit naar de wereld.

Als er geen profetie is, wordt het volk ontbloot, zegt de Spreukendichter (29:18). Deze waarheid is actueel voor onze dagen!

Ds. P. Roos

Het virus

Ik hoefde niet lang te wachten op een vraag over het corona virus dat ons nu al maanden bezig houdt. Dank voor de vraag van een trouwe lezeres, die iemand hoorde zeggen dat de Heere het virus heeft beschikt. Ze kwam het woord beschikken enige malen tegen in het bijbelboek Jona, stuitte daarbij op een andere vraag over het manna, en klom in de pen om er een vraag over te stellen. Waarvoor dank!

Nu is er juist een brochure uitgekomen onder de titel “Als de Heere roept”. Het boekje heeft als ondertitel ‘Luisteren naar Gods stem in de Coronacrisis’. Een 6-tal bekende scribenten werkte aan dit boekje mee, waaronder onze ds. J.M.J. Kieviet. Ik heb de brochure met grote instemming doorgenomen en hoewel we voor ons blad een andere recensent hebben, kan ik het toch niet nalaten dit werkje hartelijk aan te bevelen. De lezers van de brochure worden er op gewezen dat de coronacrisis (opnieuw) een roepstem van de Heere is om tot Hem weder te keren. En, zo we al kind van God zijn, het verbond als het ware met de Heere te vernieuwen.

Het virus dat wereldwijd al honderdduizenden getroffen heeft en vele duizenden ten grave heeft gesleept, is, net als alle andere ziekten een gevolg van de zonde. De zonde heeft vele gevolgen en alom groeien doornen en distelen. Die zijn bedoeld om ons tot inkeer te brengen: We hebben God verlaten! Maar ze zijn daarmee even zo vele roepstemmen om tot de Heere terug te keren. Bovendien laat God in de gevolgen van de zonde zien hoe Hij over de zonde oordeelt. Met de bedoeling dat ook wij zo over de zonde leren denken als de Heere daarover denkt.

Roepstemmen zijn genadestemmen. Wie terugkeert zal Gods genade ervaren en delen in de vergeving van de zonden. Om Jezus’ wil, Die het oordeel over de zonde droeg, Hij rechtvaardig voor onrechtvaardigen, opdat er voor die onrechtvaardigen vergeving en vernieuwing zou zijn. Wie dit virus een oordeel noemt, bedenke dat het dus nog niet het definitieve eindoordeel is. Een oordeel moet leiden tot inkeer, om zo te mogen ontkomen aan het oordeel, nog eens, om Christus wil.

God kondigt Adam en Eva doornen en distelen aan. Die worden dus door Hem beschikt. Zo moeten we ook het drama van het coronavirus zien. De persoon die onze briefschrijfster in de pen deed klimmen heeft naar mijn mening gelijk. Overigens is het niet onjuist om over een oordeel te spreken, als we maar bedenken dat we zelf ook een, ja het oordeel waardig zijn. Zijn we verzoend met onze Maker? En hebben we medelijden met een wereld die in het boze ligt?

God beschikte een storm om Jona weer op zijn plaats te brengen. Hij beschikte een vis om Jona op te slokken. Jona mocht overleven. De Heere beschikte een wonderboom en daarna een worm om Jona opnieuw op zijn plaats te brengen. In al dat beschikken en besturen van de Heere had Hij niets anders dan het behoud en het welzijn van Zijn ontrouwe knecht Jona op het oog. Allemaal blijken van Gods goedertierenheid die in der eeuwigheid is! Terwijl velen vanwege het rondwarende coronavirus van de tijd naar de eeuwigheid zijn gegaan, ook kinderen Gods, die ten hemel mochten binnengaan, waren er ook velen die verloren zijn gegaan, zoals met iedereen gebeurt, wie hij ook zij, die niet in de Heere Jezus gelooft. Laat het voor een ieder van ons een wonder mogen zijn of worden als we nog in het land der levenden zijn, in de dag der genade! God roept terug. En wat een wonder als Hij ook terug trekt. Met koorden der liefde!

Inderdaad verwijst de kanttekening van de Statenvertaling bij het woord beschikken naar het manna, zoals onze vraagstelster opviel, maar dat is dacht ik vanwege het feit dat er in het hebreuws dezelfde consonanten, medeklinkers, worden gebruikt. Al is het natuurlijk ook waar dat God in plaats van een welverdiend oordeel, bij het schenken van het hemelbrood, een onverdiende zegen beschikte. Het manna was ook een sprake Gods, om maar weer een andere term te citeren die we in deze dagen tegen komen. Het liefelijk zonlicht, de bloei in het voorjaar, het gras voor het vee en ons dagelijks brood, zijn alle ook een sprake Gods te noemen. God spreekt er door. Met de bedoeling dat ook wij gaan spreken. Woorden van dankbaarheid, inkeer, verootmoediging en lof aan God. Want God heeft geen lust in onze dood. Hij verwijst dat in duizend dingen. Maar vooral in de prediking van Zijn genade, overvloeiende voor de grootste der zondaren. Wat een sprake Gods!

De volgende keer moet ik de vraag beantwoorden of we ook bidden mogen tot de Heilige Geest. De vraagsteller kan daar namelijk niet zo gauw een voorbeeld van vinden in de bijbel.

Misschien dat onze lezers daar ook vast naar op zoek gaan!

Ds. K. Hoefnagel

Opstandingsgeloof in de Vroege Kerk (2)

Vrijwel alle lezers van ons blad zullen er meermaals geweest zijn: op de begraafplaats. Daar waar de lichamen van geliefden die ons ontvielen, rusten. Daar waar elk graf ons toeroept: Bereid uw huis, want ook jij zult sterven.

Het is een plaats waar zomaar de vraag kan opkomen, die Paulus citeert in het grote hoofdstuk over de opstanding uit de doden, 1 Korinthe 15: *'Hoe zullen de doden opgewekt worden?'* Wat kan de duivel juist op zo'n plaats de twijfel inblazen: Is het allemaal wel waar? Zullen al de doden opgewekt worden? Hoe is dat ooit mogelijk?

Voor een antwoord op die vraag luisteren we naar de woorden van een vroegchristelijke apologete, Athenagoras van Athene. De vorige keer maakten we al even kennis met hem. Deze keer luisteren we naar de boodschap van één van de twee geschriften die op zijn naam staan: *'De opstanding van de doden'*. In dit boekje verdedigt Athenagoras de opstanding van het lichaam. Het is de eerste verhandeling in de kerkgeschiedenis die specifiek aan dit onderwerp gewijd is.

De tijd van Athenagoras

De tijd waarin Athenagoras dit boekje schrijft, werpt nog wat meer licht op zijn bedoelingen. Enerzijds is dat de periode van christenvervolgingen. Probeert u zich het voor te stellen: Een tijd waarin christenen zomaar kunnen worden onthoofd of voor de wilde dieren worden geworpen. Juist in die periode vormt het leerstuk van de opstanding der doden een bron van troost.

Anderzijds is de tijd van Athenagoras ook een periode waarin de gnostiek haar duizenden verslaat. De gnostiek is een dwaling, soms ook gehuld in een schijnbaar christelijk gewaad, waarbij het lichamelijke onderge-

waardeerd wordt, en de vleeswording van Christus en de opstanding van het lichaam ontkend worden. Wat Athenagoras naar voren brengt over de opstanding van het lichaam, is (indirect) ook tegen deze dwaling gericht.

God kan de doden opwekken

Wat is de inhoud van Athenagoras' boekje over de opstanding? De schrijver noemt drie argumenten die zijn lezers ervan moeten overtuigen, dat God de doden op de dag van de wederkomst echt zal opwekken.

Zijn eerste argument is: God *kan* de doden opwekken. Hij is ertoe in staat. Daarvoor argumenteert Athenagoras allereerst vanuit de schepping. De Heere heeft in Zijn almacht het menselijk lichaam Zelf geschapen. Welnu, als Hij dat kan, is Hij ook in staat om lichamen uit het stof op te wekken.

Daar voegt Athenagoras nog een overweging aan toe. De Heere is namelijk niet alleen almachtig, maar ook alwetend. Hij weet volmaakt, hoe de mensen eruit gezien hebben en wat de eigenschappen van hun lichaam waren. Omdat Hij dat niet vergeet, maakt het feit dat mensen tot stof vergaan en niets van hun uiterlijke verschijning bewaard blijft, de opstanding evenmin onmogelijk.

God wil de doden opwekken

In de tweede plaats betoogt Athenagoras dat God de doden ook *wil* opwekken. Zijn redenering is in dit verband als volgt: God wil alleen wat én niet onrechtvaardig én niet onwaardig is voor Hem. Die stelling wordt op twee manieren uitgewerkt. Om te beginnen wil God de doden opwekken, omdat dit tegenover de mensen niet onrechtvaardig is. Daarnaast is de opwekking van de doden voor God ook niet onwaardig. Het is immers ook niet onwaardig voor Hem

geweest om het menselijk lichaam te scheppen.

Misschien zijn niet alle gedachten van Athenagoras die tot nu toe besproken zijn, even makkelijk te begrijpen. Maar wat opvalt, is dat hij in antwoord op de vraag, hoe het mogelijk is dat de doden worden opgewekt, wijst op God en op Diens eigenschappen. Zou voor een almachtige, alwetende en rechtvaardige God iets te wonderlijk zijn? Zou het voor de Schepper van hemel en aarde onmogelijk zijn om de doden op te wekken? Laten we dat bedenken, ook als we op de begraafplaats zijn.

God 'moet' de doden opwekken

Nadat Athenagoras zo heeft betoogd dat God de doden kan en wil opwekken, volgt het tweede hoofddeel van zijn boekje. Daarin laat hij zien, dat God de doden in zekere zin ook *moet* opwekken. Hij draagt daarvoor drie gezichtspunten aan.

Het eerste gezichtspunt wordt gevormd door de schepping van de mens. God heeft de mens geschapen met het doel dat de mens zou leven, en dat hij Gods goedheid en wijsheid zou bewonderen. Aan dat voorgenomen doel zal de dood geen definitief einde maken. Gods raad zal bestaan. Dat betekent ook dat Gods kinderen moeten worden opgewekt. Opdat ze met ziel en lichaam voor eeuwig Hem zullen loven. (*wordt vervolgd*)

Ds. A.J.T. Ruis

Kenmerkenprediking (6)

Laten we nog eens even verder lezen in onze Catechismus, en wel in zondag 31, antwoord 84. Daar gaat het over het Koninkrijk der hemelen, namelijk hoe dat 'Hemelrijk' door de prediking van het heilig Evangelie wordt ontsloten en toegesloten, ofwel: open gaat of dicht gaat – en (ontzaglijke mogelijkheid!) dicht blijft. Hoe? Vorige keer legden we de vinger bij die twee aanduidingen: dat Evangelie wordt *verkondigd en openlijk betuigd*. Waar het nu om gaat, is het antwoord op de vraag wie het voorwerp van de Evangelieverkondiging zijn.

Dat is tweeledig. Enerzijds “de gelovigen”, anderzijds “alle ongelovigen.” De Catechismus spreekt dus met twee woorden. Richt zich op twee categorieën binnen de gemeente. Degenen die delen in een waar zaligmakend geloof, en anderen van wie dat niet geldt. Ten aanzien van deze laatsten voegt antwoord 84 er nog aan toe: “zij die zich niet van harte bekeren.”

Onze belijdenis maakt dus onderscheid. Ze zegt dat de prediking van het Evangelie onderscheidend moet plaatsvinden. De dienaar van het Woord moet zich onder de prediking bewust zijn van het feit dat er, gemeten aan een geestelijke maatstaf, verschillende mensen onder zijn gehoor zijn. Dat er zijn die door een waar geloof Christus Jezus als hun Zaligmaker kennen, en die door dat geloof Hem en al Zijn schatten en gaven deelachtig zijn. Het zijn degenen die door het werk van de Heilige Geest zijn wedergeboren tot een levende hoop. Wier verstand krachtig door Gods Geest is verlicht. Hun hart was van nature gesloten, maar door de wederbarende kracht van Gods genade is dat harde hart verbroken en voor Zijn genadewerk geopend. Hun wil die dood en verdorven was, is levend gemaakt. Al met al: zij zijn uit de duisternis, waarin ze van nature verkeerden, getrokken tot Gods wonderbaar licht. In meerdere of mindere mate weten zij daarvan ook te getuigen. En komt het werk van Gods genade ook tot uiting in hun godzalie levenswandel.

Maar die genade geldt helaas niet allen. Wel behoren allen tot de gemeente die de Naam van de Heere Jezus draagt. Wel zijn ze allemaal – de meesten vanaf hun geboorte al – in de lichtkring van Gods verbond gebracht, en hebben daarvan het teken en zegel ontvangen. Gods beloften voor tijd en eeuwigheid gelden hun. Die beloften worden hun ook welgemeend gepredikt. Verkondigd en voorgesteld met bevel van geloof en bekering [DL, 2/5]. Maar het kwam er tot heden niet van, van dat hartelijke geloof en van die waarachtige bekering. Laat het duidelijk zijn: de Heere roept hen ernstig. En Hij betoont hun ernstig en waarachtig wat Hem aangenaam is, namelijk dat ook zij tot Hem komen.

Maar ze bleven tot heden wie ze waren: ongelovigen en onbekeerden, die wel de naam christen dragen, maar hun hart is en bleef tot nu toe onveranderd.

Twee categorieën mensen dus. Er loopt een scheidslijn, niet alleen door de wereld, maar ook door de christelijke gemeente heen. Gods Woord trekt een scheiding tussen kerkmensen en kerkmensen. En dat nu is de geweldige ernst die als achtergrond van de Bijbelse prediking geldt. Want in de prediking van het Evangelie moet daarmee rekening worden gehouden. Dat moet ook concreet en helder worden benoemd. Al eerder in deze artikelen wees ik op de prediking van de Heere Jezus, de grote Profeet en Leraar. Altijd en steeds weer was in Zijn Woordverkondiging deze ernstige werkelijkheid aanwezig. Zijn Woord tot bijvoorbeeld de discipelen en anderzijds tot de uitwendige vromen was onderling verschillend. Enerzijds: “*Vreest niet, gij klein kuddeke. Want het is uws Vaders welbehagen ulieden het Koninkrijk te geven*” [Luk. 12: 32]. Anderzijds: “*Gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven moogt hebben*” [Joh. 5: 40]. Met name in de gelijkenissen van de Heere Jezus blijkt Zijn onderscheid makende prediking duidelijk: wijze en dwaze maagden, een dwaze en een wijze bouwer, de oudste en de jongste zoon, schapen en bokken, etc. Onderscheiding dus in de prediking tot gelovigen en ongelovigen. Met voor ieder een toegespitste boodschap, aansluitend bij de nood van zijn of haar leven. De grote scheiding. De alles beslissende cesuur!

Maar daarmee is niet alles gezegd. Die onderscheiding in de prediking gaat nog verder. De catechismus gebruikt in antwoord 84 niet zonder reden de woordjes “allen en een ieder.” Een nadere onderscheiding dus. Onderscheid binnen de kring van de gelovigen. En niet minder binnen de categorie van de ongelovigen. Zoals Gods Woord zelf ook onderscheid maakt tussen de verschillende standen in het geloof. Thomas wordt vermaand om zijn kleingeloof. De Kananese vrouw wordt geprezen vanwege de grootheid van haar geloof. En de discipelen worden aangesproken vanwege de aanvechting van hun geloof. Schrijft de apostel Johannes in zijn eerste zendbrief niet achtereenvolgens aan kinderkens, jongelingen en vaders in het geloof. Van ieder van hen noemt hij de kenmerken. Zo spreekt hij ze ook aan. Maar ook onder de ongelovigen en onbekeerden is onderscheid. Er is verschil in de mate van onverschilligheid, openlijke vijandschap, geveinsdheid en lauwheid. Zij allen dienen regelmatig in

de prediking te worden aangesproken. En ook dan zullen de kenmerken van hun houding vanuit de Schrift aangewezen en afgemaand moeten worden. Allen en een ieder!

Op 13 januari 1954 hield de pasbenoemde professor W. Kremer zijn inaugurele rede aan de School te Apeldoorn. Hij sprak over *Geestelijke leiding in de*

prediking. Als één van de vereisten van zulke leiding noemde hij, dat de verkondiging dient afgestemd te zijn op de werkelijkheid in de gemeente. Mijn volgende artikeltje hoop ik te beginnen met daaruit iets aan te halen. Nog steeds leerzaam. Voor dienaar en gemeente.

Ds. J.M.J. Kieviet

BOEKBESPREKINGEN

W. Hulsman, Met de Bijbel door Israël, paperback, 195 blz., € 19,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 90 8718 1789.

Deze reisgids willen wij van harte aanbevelen aan hen die naar Israël willen gaan. Predikanten en anderen die Israël kennen hebben hun medewerking verleend. Relevante Bijbelgedeelten worden genoemd en in de toelichting wordt gewezen op bijzonderheden in het licht van de Bijbel. Kleurrijke illustraties zijn opgenomen.

Ds. W. Silfhout, Drie grote Joodse feesten, gebonden, 101 blz., € 11,99, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 94 0290 7292.

De auteur, emeritus predikant van de Gereformeerde Gemeenten, behandelt de drie grote Joodse feesten in relatie tot christelijke feestdagen. Lijnen worden getrokken van Pesach naar Pasen, van Shavoeot naar Pinksteren, van Soekot naar het Loofhuttenfeest. Ds. Silfhout beschrijft hoe de verschillende feesten zijn ontstaan, hoe ze in het verleden werden gevierd, hoe dat nu gebeurt en wat ze voor christenen hebben te betekenen. De auteur gaat ook in op de vraag waarom het loofhuttenfeest in de christelijke kerk geen invulling kreeg.

Jaarboek van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland 2020, onder redactie van mw. B. Bikker, ds. D. Quant, drs. R.W.J. Soeters en ds. H.J.Th. Velema, boek € 13,20, cd-rom € 13,20, boek+cd-rom € 16,90, Uitgave Buiten & Schipperheijn, Amsterdam, 320 blz., ISBN 978 90 6369 076 8.

Het nieuwe jaarboek bevat veel nuttige gegevens en zal zeker door velen geraadpleegd worden. Het ledenaantal is opnieuw gedaald. Ondanks alles gaat de Heere toch door met Zijn Kerkvergaderend werk.

P. de Zeeuw, De strijd tegen de slavernij, gebonden, 191 blz., € 15,95, Uitgeverij 'de Ramshoorn', Goes, ISBN 9789461151568.

Dit boek bevat twee verhalen: De hut van oom Tom en Poncho luidt de klok. Het eerste is verreweg het meest bekend. In beide verhalen gaat het over de strijd tegen de slavernij in Amerika. Er is veel te doen over de

slavernij in het verleden. Jong en oud, neem voor het eerst of opnieuw kennis van dit verleden.

P. de Zeeuw, Onder de Duitse bezetting (1940-1945), gebonden, 191 blz., € 15,95, Uitgeverij 'de Ramshoorn', Goes, ISBN 9789461151551.

Dit boek bevat twee verhalen: De wraak van de sluiswachter en De sprong in de sneeuw. Het is gebeurd in Nijkerk. Na vijfenzeventig jaar vrijheid bevelen wij het lezen van dit boek door jong en oud aan. Laten we het verleden niet vergeten en de vrijheid waarderen.

Thomas Halyburton, Groot belang van de zaligheid, Over de ontdekking, het herstel en de plicht van een waar christen, gebonden, 436 blz., € 34,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 90 8718 1802.

Dit boek is het vijfde deel in de serie Puriteinse Klassieken. Thomas Halyburton (1674- 1712) verbleef in zijn jeugd in Rotterdam. Na de Glorious Revolution (1688) keerde hij terug naar Schotland. Hij werd predikant en later hoogleraar in de godgeleerdheid aan de universiteit van St. Andrews. Toen hij stierf was hij 37 jaar. Hij ligt begraven in St. Andrews naast Samuel Rutherford. Prof. Baars heeft op dit meest bekende en opnieuw vertaalde boek van Halyburton een inleiding geschreven. Daarin wordt de historische context van het leven en werk van Halyburton weergegeven. Daarna wordt zijn leven geschetst en de omstandigheden vermeld waaronder hij dit boek heeft geschreven. Prof. Baars besluit met een impressie van de hoofdmomenten van dit boek. Veel zou uit dit boek geciteerd kunnen worden, maar we doen dat niet. Neem en lees, in de zomer is daar tijd voor.

Ds. P. den Butter, Het evangelie van Zefanja, gebonden, 127 blz., € 12,90, Uitgeverij De Schatkamer, Rumpt, ISBN 978 90 5741 405 3.

Zefanja profeteerde in de dagen van koning Josia, de nadagen van het tweestammenrijk. Zefanja sprak over Gods toorn, riep op tot bekering, wees eerlijk de zonden aan, maar predikte ook de belofte van herstel dat door God gewerkt zal worden. De terugkeer uit de komende ballingschap zal werkelijkheid worden. Dit boekje bevat zes lezenswaardige preken van ds. P. den Butter over Zefanja 3: 9-20. In die verzen klinkt het evangelie door. In de eerste preek (Zefanja 3:9

en 10) lezen we op blz. 11 dat God alle reden heeft om Zijn toorn uit te gieten over Zijn volk. Maar in de toorn gedenkt Hij toch aan Zijn ontferming. "Jazeker, de Heere redt een zondaar liever dan dat Hij hem verderft."

Stephen Charnock, Tenzij dat iemand ... , Over de wedergeboorte, gebonden, 643 blz., € 34,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 90 8718 1925.

Stephen Charnock (1628-1680) was legerpredikant en gemeentepredikant. Hij heeft meerdere boeken geschreven. Zijn meest bekende boek is 'Het bestaan en de eigenschappen van God.' Na een inleiding door dr. J. van de Kamp die ook de vertaler is, volgt het lijvige boek waarin uitgebreid over de wedergeboorte wordt geschreven. Charnock schrijft over de noodzaak van de wedergeboorte, het karakter van de wedergeboorte, de werkende Oorzaak van de wedergeboorte en het Woord, het middel van de wedergeboorte. Het boek is deel 6 in de serie Puriteinse Klassieken. Zonder wedergeboorte zal niemand zalig worden. De zomertijd geeft ons gelegenheid dit inhoudsvolle boek te lezen.

Obadiah Sedgwick, Onverwachte redding, De bekering van de stokbewaarder, gebonden, 411 blz., € 24,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 90 8718 2717.

Vertaler C.L. Freeke, inleiding door ds. P. den Ouden. Obadiah Sedgwick (1600-1658) was legerpredikant en gemeentepredikant. Het boek is geschreven naar aanleiding van Hand. 16: 30 en 31. De auteur benadrukt dat het geloof in de Heere Jezus Christus de enige weg is om zalig te worden. Uiteraard komt dan aan de orde wat een waar geloof is. Ook wordt geschreven over zwak en sterk geloof. Veel vragen die kunnen leven in de ziel worden behandeld. De auteur omschrijft op blz. 275 wat het geloof in Christus is: "Het is het hartelijk aannemen van Christus op Zijn eigen voorwaarden. Wanneer uw hart en ziel bereid zijn om Christus aan te nemen als de enige Heere om over u te heersen en als de enige Verlosser om u te redden. Om Hem aan te kleven onder alle omstandigheden, ten goede of ten kwade, bij alle veranderingen die u om Christus' wil moet ondergaan. Wel , dit is het geloof, namelijk een aannemen van Zijn Persoon en een rusten van de ziel voor haar behoud op Hem en Hem aan te kleven onder alle omstandigheden."

H. Bor, Waar is de reis heen? Gebonden, 109 blz., € 12,50, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 90 332 3029 8.

Er zijn veel reisgidsen die ons informeren over allerlei landen en plaatsen op deze wereld. Wie een verre reis wil gaan maken raadpleegt zo'n reisgids. Wij zijn allemaal op reis naar de eeuwigheid. De

Van de redactie

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. donderdag 23 juli 2020. Dus over drie weken. Kopij graag binnen donderdag 9 juli 2020. Op nr. 11 stond als verschijningsdatum 4 juni, maar dit moest 11 juni zijn. In de zomertijd verschijnt ons blad D.V. elke drie weken.

Ds. K Visser

Ds. K. Visser nam zondag 14 juni afscheid van Barendrecht en werd bevestigd en deed intrede zondag 21 juni in Driebergen. De Heere zegene de arbeid van ds. Visser in Driebergen en geve in Barendrecht een nieuwe herder en leraar, de man Zijns raads op Zijn tijd.

CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechtienden). Tel. 0341- 565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

belangrijkste reisgids die we hebben is de Bijbel. In het nu verschenen boek wil de auteur wijzen op wat nodig is op reis naar de eeuwigheid door middel van voorbeelden uit het dagelijkse leven die toegelicht worden vanuit Gods Woord. We stemmen in met de volgende woorden uit het voorwoord: "Moge de Heere ook deze uitgave als een kleine bijdrage zegenen aan de harten van jong en oud."

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting **Bewaar het Pand.**

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kievit

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.
Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 28,00,- per jaar.
Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 32,-per jaar.
Advertentietarieven op aanvraag.
Contactadres Canada:
D. Kleinjan Tel. 905-627-8556
mail: bewaarhetpand@hotmail.com

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.
Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

ONTVANG GRATIS EEN HERDENKINGSBOEK VAN DE HEIDELBERGSE CATECHISMUS!

Bent u nog geen nieuwsbrieflezer of donateur van onze Stichting? Meld u aan via www.svvhed.org en ontvang dit geschenk!

Of mail voor informatie en/of presentatie info@svvhed.org

Voor giften: NL35 ABNA 0548 9879 20

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email: webwinkel@evangelischcentrum.be
Telefoon (0032)92230560

De Verrassing
Bungalowpark

Welkom terug op ons park!

Al 60 jaar verrassend op Texel!

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

Begrafenisonderneming de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begrafenissen

Hardinxveld-Giessendam 0184 - 61 11 54	Dordrecht e.o. 078 - 641 27 40	Waardenburg 0418 - 65 20 39
---	-----------------------------------	--------------------------------

H. de Jongh
 D.D.E. Melieste
 M.K. Ligthart
 A.J. van Lieburg

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

www.begrafenisondernemingdejongh.nl

VAN STAVEREN

begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegrafenissen.nl
info@vanstaverenbegrafenissen.nl

UW ADVERTENTIE IN **KLEUR**?*

Neem contact op met de administratie!

* Alleen mogelijk op de achterzijde.